Ima pavšalirano.

Leto I., štev. 26. V Ljubljani, sreda dne 22. septembra 1920. Posamezna štev. 60 vin.

Izhaja ob 4 zjutraj.
Stane celoletno . . 180 K
mesečno . . . . . 15 „
za zased. ozemlje . 300 „
za inozemstvo . . . 400 „

Oglasi za vsak mm višine stolpca (58 mm) . 2 K
mali oglasi do 30 mm stolpca (58 mm) . 1 „

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo: Miklošičeva cesta št. 16/II Telefon št. 72.
Upravništvo: Sodna ulica št. 6. Telefon št. 35.

Račun kr. poš. hran. urada 11824

Avstrija se hoče pogajati za Koroško.

Dunaj, 21. sept. *Izvestitelj LDU doznava iz dobro informiranih krogov, da dunajska vlada zopet resno misli na direktna pogajanja z Jugoslavijo glede Koroške. Tak namen je namreč že pred meseci obstojal, a se takrat ni izvedel, ker se je na podlagi izvestnih obljub pričakovalo, da bo plebiscit kljub vsemu ugodno izpadel za Avstrijo. Danes pa, po dosedanjem razvoju dogodkov na Koroškem v dunajskih vladnih krogih nihče več ne dvomi, da izpade plebiscit v coni A v prilog Jugoslaviji. Tudi glede cone B s Celovcem vred, se vsled došlih poročil porajajo resne skrbi. Ker pričakuje dunajska vlada od direktnih pogajanj glede Koroške več dobička, kakor od plebiscita, in ker želi tudi iz gospodarskih razlogov ostati v dobrih odnošajih z Beogradom, je po dobljenih informacijah sklenila, da v najkrajšem času predloži beograjski vladi načrt, po katerem naj bi se glede sporne Koroške dosegel sporazum.*

Dunaj, 21. septembra. (Izvirno.) Nemškonacionalni „Wiener Mittag“ javlja danes iz Celovca: Čeprav bi bilo moralo jugoslovansko vojaštvo po mirovni pogodbi že zdavnaj zapustiti prvo glasovalno cono na Koroškem, se vendar še tam nahaja general Maister, ki silno agitira med koroškim prebivalstvom z letaki in z osebnim nastopom. Pri tem pa je jugoslovanska vlada odgovorila plebiscitni komisiji na njeno vprašanje, da je general Maister že zdavnej zapustil glasovalno področje. Pa ne samo general, marveč tudi manjši oddelek jugoslovanskega vojaštva samega se še nahaja v pasu A. Zanesljive vesti iz jugoslovnskega vira poročajo, da hočejo Jugoslovani z vso silo preprečiti, da bi se plebiscit vršil na določeni dan (!) Da dosežejo njegovo odložitev, so Jugoslovani na Koroškem pričeli izvajati strašen teror. S tem nameravajo tudi doseči, da bi se na dan glasovanja noben Nemec ne upal iz hiše. Pretepalni oddelki (Prügerbanden) držijo prebivalstvo v strahu. V soboto zvečer je avstrijski glasovalni komisar dr. Kalteneger na službenem potovanju bil v Rožu. Ko se je vozil skozi St. Jakob, je nekdo dvakrat zaporedoma streljal z revolverjem na njegov avto, ne da bi ga bil zadel. Pač pa so Slovenci strgali belo-rdečo zastavo s Kalteneggerjevega avtomobila.

Ljubljana, 21 sept. Nemški listi poročajo, da je Avstrija dovolila vsem svojim uradnikom in razna podjetja vsem svojim uslužbencem, ki imajo glasovalno pravico v plebiscitnem ozemlju, primeren dopust in prosto vožnjo po železnicih, da se morejo udeležiti glasovanja. Vsi naši upravičenci glasovanja v plebiscitnem ozemlju se pozivljajo, da se javijo pri svojih nadrejenih uradih, podjetjih in gospodarstvih, da dobijo potreben dopust. To se pa mora zgoditi takoj, da bodo že sedaj poskrbeli za to, da bodo vpisani v glasovalske imenike. V zmislu 9. razglasa je določen rok za reklamacije od 23. do 29. t. m. Vsi oni, ki vedo za kakega koroškega Slovenca pri uradih ali obratih, in ki ima glasovalno pravico, naj ga na to opozorijo.

Pred jadransko konferenco.

Beograd, 21. sept. (Izv.) *Kakor je izvedel naš izvestitelj, se zunanji minister dr. Trumbić v kratkem sestane z italijansko delegacijo. Nikola Pašić se ne udeleži novih pogajanj, ker hoče sodelovati v volilnem boju radikalcev.*

Rim, 21. sept. (Izv.) Zunanji minister grof Sforza je pred parlamentarnim odborom za zunanje zadeve izjavil, da ima italijanska vlada namen stopiti v kratkem v neposredna pogajanja z Jugoslavijo in da sta Sforzi to svetovala tudi Lloyd George in Millerand na zadnjih posvetovanjih.

Demarkacijska črta pri Bakru zaprta.

Zagreb, 21. septembra. Uradno. Do nadaljne vladne odredbe je *prepovedan vsak prehod demarkacijske črte pri Bakru s katerekoli strani.* Obmejne oblasti imajo navodila, naj vsak poizkus prekoračenja demarkacijske črte preprečijo, četudi s silo. (Opomba LDU: Kakor znano, se je na Reki pojavila črna kuga in so bili doslej že 4 smrtni slučaji.)

Zgradba velikega pristanišča ob Jadranu.

Beograd, 21. sept. (Izv.) Pot ministra Stojanovića na jug je bila v zvezi z zelo važno zadevo. Minister je potoval z veliko tehnično komisijo ter se je tri dni mudil v Boki Kotorski. Svrha ogleda je bila, dognati ali se da v Boki urediti veliko pristanišče, ki bi služilo Črni gori, južni Bosni in Srbiji. Ker so veščaki dognali, da bi bila zgradba pristanišča združena z velikimi težkočami, si je minister ogledal še Dubrovnik (Gruž), Bar in Ulcinj. Komisija bo nadaljevala študije in pripravila generalni projekt, kater. namerava min. Stojanović v najkrajšem času predložiti min. svetu v odločitev. S tem študijem so zvezane priprave za gradbo železniške proge, ki bo vezala Beograd z Jadranskim morjem. Železnica naj gre preko Šabca in Mačve v dolino Drine, preko Lešnice, Loznice, Zvornika na Foču, od tam na črnogorsko ozemlje, kjer bi skozi 10 km dolg tunel dosegla dolino reke Zete pri Nikšiću in od tu na morje pri Kotoru ali pa pri Baru.

V Boki si je minister Stojanović ogledal tudi arzenal v Tivtu, ki naj se preuredi v veliko ladjedelnico.

Stojan Protić zopet intrigira.

Zagreb, 21. septembra. „Novosti“ javljajo iz Beograda: Parlamentarni krogi sodijo, da namerava Stojan Protić s pomočjo enega dela radikalne stranke izzvati krizo vlade in vreči ministrskega predsednika Vesnića. Na ta način hoče zopet ojačati svojo pozicijo in dobiti vpliv na volitve.

Poljsko-litvinska mirovna pogajanja prekinjena.

Varšava, 21. septembra. (Izvirno.) Predsednik poljske mirovne delegacije, ki naj bi se pogajala z litvinskim odposlanstvom, se je danes vrnil v Varšavo. *Mirovna pogajanja z Litvinci so ukinjena.* Litvnska vlada je sicer izjavila svojo pripravljenost, da umakne svoje čete na t. zv. Fochovo črto, zahtevala pa je obenem da se morajo Poljaki ravno toliko umakniti za svojo dosedanjo črto, kakor Litvinci. Nevtralni pas, ki bi nastal nat a način, bi bil pod poljsko litvinsko upravo. Poljaki so te pogoje odklonili in zapustili Kalvarijo.

Zimski čas.

Beograd, 20. sept. Minister za socialno politiko je naročil kompetentnim oblastvom, naj se 1. oktobra ob treh zjutraj pomaknejo ure za eno uro nazaj. Odtlej se bo računalo po zimskem času.

Nova balkanska entenа?

Berlin 21. septembra. „Vossische Zeitung“ javlja iz Kodanja: Kakor doznava „Politikon“ iz Londona, se bodo vršila tukaj *začetkom meseca oktobra važna posvetovanja med romunskim ministrom za zunanje posle, bolgarskim ministrskim predsednikom in Lloyd Georgom, kateri je močno interesiran na stvoritvi balkanske entente, ki bi obstojala iz Bolgarije, Romunije in Grške.*

Regent v Sarajevu.

Sarajevo, 20. septembra. Ob desetih 40 min. je regent posetil mestno svetovalnico, kjer ga je pozdravil mestni župan A. Petrović. Medpotoma je množica navdušeno pozdravljala regenta, ki se je vozil v prav počasnem tempu.

Iz mestne posvetovalnice je odšel regent v novo pravoslavno cerkev, kjer so ga sprejeli pravoslavni cerkveni dostojanstveniki iz Bosne in Hercegovine. Po zahvalni službi božji je arhijerej pozdravil regenta v toplem govoru, v katerem je poudarjal srečo, ki navdaja srca vseh prisotnih, in hvaležnost naroda svojemu osvoboditelju in hrabri vojski.

Potem je šel regent v rimsko-kat. stolno cerkev, kjer ga je sprejel škof Šarić z drugimi katoliškimi cerkvenimi dostojanstveniki in ga prisrčno pozdravil. Na koncu je dejal: „Pojdimo sedaj v to cerkev, da se zahvalimo Bogu, ki nam je dal takega regenta, okrašenega z najlepšimi dragulji. Mi smo s Teboj in Tvoji“.

Enako navdušeno, kot v pravoslavni in katoliški cerkvi, je bil regent sprejet in pozdravljen tudi v muslimanski džamiji, kjer ga je pozdravil reis-ul-ulema (poglavar muslimanske vere v Bosni-Hercegovini, Džemaludin efendija Paušević, rekoč med drugim: „Muslimanski predpisi nam nalagajo, da spoštujemo svoje vladarje. To versko dolžnost smo vršili tudi takrat, ko naši vladarji niso bili naše krvi in jezika. Bog je dal, da imamo danes svojo narodno dinastijo, s katero nas, razen vzvišenih predpisov veže tudi jezik“.

Na koncu je posetil regent tudi židovsko sinagogo, kjer je višji rabin dr. Loewy prečital v srbsko-hrvatskem jeziku molitev za regenta.

Vse ulice, po katerih se je regent vozil, so bile polne ljudstva, ki je regenta nad vse prisrčno in navdušeno pozdravljalo.

Sarajevo, 21. septembra. Danes zjutraj se je vršila na vojaškem vežbališču sijajna vojaška parada, kateri so prisostvovali nešteti tisoči svečano razpoloženega naroda. Prestolonaslednik je na bogato osedlanem vrancu pregledal čete, med njimi ruski kadetski zbor. Med burnimi ovacijami se je regent vrnil v Sarajevo.

Sarajevo. 21. sept. (Izv.) Včeraj popoldne sta minister dvora dr. Janković in načelnik umetniškega oddelka Branislav Nučić, prvi na ukaz prestolonaslednika regenta, drugi po nalogu ministra za prosveto Pribičevića, posetila bolnega pesnika Aleksa Šantića, da se informirata o njegovem zdravstvenem položaju. Minister dr. Janković je izročil bolnemu pesniku regentovo sliko, na kateri je bilo napisano: „Pesniku minolega trpljenja in novih nad“.

Kmečke bune v Italiji

Rim, 21. septembra. (Izvirno). V okrajih Angularo, Cave, Savignano, San Martino, Viterbo, Monte Rotondo, Albane, Maziano, Castell Candolfo so kmetje zasedli veleposestva in razobesili povsod rdeče zastave.

Milan, 21. septembra. (Izvirno). V pogajanjih med industrijalci in kovinskimi delavci je nastal premor.

Kriza v češki soc. dem. stranki.

Praga, 21. septembra. *Vsa pozornost politične javnosti je osredotočena na dogodke v socialni demokratski stranki. Boj med desničarji in komunisti se nadaljuje. Komunisti so na Slovaškem proglasili samostojno stranko. Odločitev pade na strankinem zboru 28. t. m. Od te odločitve je odvisen tudi splošni politični položaj v taki meri, da da se bo najbrž izkazala potreba novih parlamentarnih volitev.*

Praga, 21. septembra. (Izv.) Včeraj se je vršilo v Plznu zborovanje socijalnih demokratov, na katerem je bilo navzočih 18- do 20.000 ljudi. Zborovalci so protestirali proti zasedenju tiskarne in uredniških prostorov lista „Pravo lidu“ in se izrekli proti komunistom. Skupščina je dalje naglašala, potrebo reorganizacije v stranki, odklonila pa je vstop v moskovsko tretjo internacionalo. Tudi komunisti so priredili v Plznu zborovanje, ki pa je bilo tako slabo obiskano, da so bili pristaši oficijelnega strankinega vodstva v veliki večini, in je prišlo do zelo burnih prizorov.

Praga, 21. septembra. (Izv.) „Tribuna“ poroča iz Moravske Ostrave: Na zborovanju socijalistov, ki se je vršilo v nedeljo, je bila sprejeta resolucija, ki obsoja delovanje doktorja *Šmerala* in se izjavlja za dosedanje strankino vodstvo. Komunisti so ustanovili svoj akcijski odbor v Moravski Ostravi.

Povratek interniranih Rusov iz Češke.

Praga, 21. sept. (Izv.) Predsednik ruske komisije v Pragi se pogaja glede prevoza dela ruskih vojnih ujetnikov v Rusijo. Na Češkoslovaškem se nahaja okoli 12.000 interniranih Rusov. Prvi oddelek 300 mož odpotuje že prihodnji teden v domovino.

Francoska proti Nemčiji.

Dunaj, 21. sept. Listi javljajo iz Pariza, da je Francija sklenila, da izstopi iz zveze narodov, če bi za sprejem Nemčije v zvezo narodov glasovalo dve tretjini zastopnikov.

Millerand sprejel kandidaturo.

Pariz, 21. sept. Millerand je izjavil, da sprejme kandidaturo za predsednika republike. Stanje Deschanelovo se je zopet poslabšalo in žine eksekucij na smrt obsojenih.

Razna poročila.

Beograd, 20. sept. Minister za agrarno reformo je razdelil med dobrovoljce doslej okoli pol milijona juter zemlje.

Beograd, 21. septembra. (Izvir.). Minister za trgovino in industrijo je odločil, da se ustanovi na Dunaju naša trgovinska agencija. Za šefa bo imenovan Miloje Simić, dosedanji šef naše trgovinske agencije v Trstu.

Dolenji Mihajlovac, 21. septembra. V nedeljo je bila tukaj velika slavnost, na kateri so svečano odkrili spominsko ploščo hrvatskemu pesniku Avgustu Harambašiču. Slavnosti je prisostvovala velika množica ljudstva iz najbolj oddaljenih krajev, kakor tudi mnogo odličnega občinstva.

Berlin. 21. septembra. Komunisti nameravajo jutri razglasiti splošno stavko.

Pariz, 21. septembra. Te dni steče nova alpska železnica med Francijo in Italijo. Gradnja te železnice se je začela meseca avgusta.

Zagreb, 21 septembra. „Jutranji list“ poroča iz Beograda, da je predsedništvo parlamenta sprejelo od bana dr. Laginje šest predlogov, v katerih se zahteva izročitev klerikalnega poslanca dr. Šimraka sodišču.

Washington, 21. septembra. Brezžična postaja v Georgetonu je opazila močan potres v daljavi 3300 milj.

Rusko-poljska vojna.

Varšava, 21. sept. (Izv.) Frontno poročilo od 20. t. m.: Naši oddelki so na zasledovanju sovražnika dospeli v vzhodni Galiciji do reke Zbruč. Naša konjenica je zasedla Rovno. Pri Klevanu se je predal en polk konjenice generala Budjenija. Severno Pripjeta so zasedle naše čete po bojih črto Rozvadi-Pruzno-Linovska. V odseku Rozvadi-Novi dvor razvija sovražnik živahno delovanje. Izvršil je že vrsto napadov, ki so pa bili krvavo odbiti. Ob reki Marici zbirajo Litvinci nove čete. Ugotovili smo, da sta prispeli na fronto ob Njemenu dve novi sibirski diviziji.

Moskva, 21. septembra. (Izvirno). Frontno poročilo od 20.: V ozemlju Volkoviska boji pri Visloču. Pri Haliču se umikajo naše čete v nove postojanke. Ob Dnjestru in ob Črnem morju nobene izpremembe. Na Krimu trdovratni boji s sovražno konjenico pri Aleksandrovsku.

Dunaj, 21. septembra. Ukrajinske čete so zlomile odpor boljševiške armade na črti Husiatyn-Kopyczynce-Skalat ob Zbrudžu. Predstraže se bližajo Kamenecu Podolskemu, ki so ga boljševiki zapustili. V Ukrajini je izbruhnila stavka železničarjev proti sovjetom, ki jo kmetje na vso moč podpirajo.

Dunaj, 21. sept. Listi javljajo, da so v Rusiji zopet pričela delovati vojna sodišča. Izvršujejo se cele mno-

Bolgarsko-jugoslovenska razmejitev.

Beograd, 20. sept. Bolgarsko-jugoslovenska razmejitvena komisija bo v kratkem pričela postavljati mejnike v obliki piramid. Mejnike bo postavila od Deščanog Kladenca do Donave naša država, od Deščanog Kladenca do Tombe ter na točki, kjer se stekajo grška, naša in bolgarska meja, pa bolgarska država na svoje stroške.

Senzacijonalna razprava pred celjsko poroto.

..Celje, 21. septembra.

Danes se je vršila porotna obravnava proti sinu bivšega celjskega mestnega ekonoma, Walterju *Derganzu,* ki je začetkom meseca junija letošnjega leta pri Petrovčah ustrelil srbskega lesnega trgovca Jovanović-Sekića in mu oropal listnico z 70.000 K. Soobtožen je Ivan *Podrgajs,* ki je bil Derganzev kompanjon v tej aferi na ta način, da se je dogovorno z Derganzem izdajal kot lastnik večjih množin lesa, Ježovnik, iz Arje vasi. Oba sta fingirala napram Jovanoviću lesno kupčijo in mu kazala les, kateri je bil last tretje osebe. Tako sta Jovanovića, ki je končno začel misliti, da ga vodita za nos, zvabila začetkom meseca junija k neki zapuščeni opekarni blizu Petrovč, kjer ga je Derganz od zadaj ustrelil skozi vrat in glavo. Jovanović je takoj mrtev padel na tla. Derganz je spočetka dejanje tajil, pod težo dokazov pa je končno priznal. Trdi le še, da ni imel namena Jovanovića umoriti. Derganz dela utis na živcih bolnega mladeniča (star je komaj nekaj nad 20 let). Zagovarja se, da je dejanje storil iz ljubezni do neke natakarice v gostilni „pri grozdu“, za katero je izdajal velike vsote. Porotniki so potrdili njegovo krivdo in je *Derganz obsojen na smrt na vešalih zaradi hudodelstva goljufije in zavratnega umora.* Derganz je po razglašenju obsodbe izjavil, da kazen sprejme in ne prosi nobene milosti. Soobtoženi Iv. Podergajs je bil oproščen sokrivde na umoru.

Grki v Mali Aziji.

London, 21. septembra. Po poročilih iz Carigrada se grške čete pripravljajo na odhod v Malo Azijo. Zasedle so Adabazar. Turški nacionalisti se zbirajo pri Kara Hissarju.

Uradniško vprašanje.

Ljubljana, 21. sept.

Mi smo danes zjutraj objavili poročilo našega dopisnika o definitivnem predlogu za povišanje doklad državnim nameščencem. Poročilo smo prejeli tik pred zaključkom lista, zato se moramo šele danes izjaviti o vsebini predloga, kateremu se na prvi mah vidi, da nosi pečat tiste štedljivosti, ki je iz zgolj fiskalnega stališča umljivo, iz državnih ozirov pa prav gotovo škodljiva. Za rešitev uradniškega gmotnega vprašanja so dane dve poti: definitivna in provizorna. Prvo je zbral predlog uradniške komisije o izenačenju in regulaciji plač. Hočemo preiskovati, zakaj je bolje, da se zaenkrat uredi gmotno vprašanje le provizorično. Toliko pa vemo, da kraljevska vlada, ko se je odločila za provizorično pot ni utemeljevala svojega sklepa s tem, da dobi uradništvo preveč, temveč je izrecno povdarjala, da se mora gmotni položaj državnih nameščencev takoj znatno izboljšati. Gospod Vesnić je v javni seji parlamentu povdaril, da se mora ugoditi vsem upravičenim zahtevam uradništva. Dati državnemu nameščencu po 300 K na mesec več, posameznim uradnikom pa celo komaj 50 K, to se vendar ne pravi ugoditi upravičenim zahtevam! Po vrhu sthoji še predlog ministra Kukovca, s katerim je uradništvo soglašalo, v ministrskem svetu bil v načelu že odobren in da ni imel noben komité n nobena konferenca pravice iz tega načelnega sklepa napraviti spake, ki izigrava namen in uspeh akcije, s katero so vezani tako veliki državni interesi.

Razburjenje med državnimi nastavljenci je ogromno in je tem razumljivejše, ker se je že v ponedeljek preko službenih informacijskih organov širilo povsem zadovoljive vesti. Trdno se nadejemo, da bo v četrtek v ministrskem svetu obveljal sklep, ki se bo oziral na življenje države, ne pa le na računsko knjigo njenih blagajen.

Zveza javnih nameščencev je poslala danes ministrskemu predsedniku dr. M. Vesniću in ministru za socijalno politiko dr. V. Kukovcu sledečo brzojavko:

Od g. finančnega ministra odobrene dnevnice drž. nameščencev — glej „Jutro“ št. 24 — no odgovarjajo niti z daleka današnjim potrebam. Povprečno znaša poviček komaj 25 % decemberskih doklad, so pa tudi slučaji, da ne dobe uradniki niti 50 K mesečno več kot do zdaj. Če predlog prodre, odklanja organizacija vsako odgovornost. Državni nameščenci so vsled nasprotujočih časopisnih vesti popolnoma zbegani in prete s takojšnjo reakcijo. Prosim, da sprejme vlada v interesu države ali materialni del od slovenske pokrajinske vlade predložene pragmatike ali pa od mene gosp. ministru dr. Kukovcu, po dr. Kramarju izročeni predlog. V svrho sprečenja nevarne situacije prosi avtentične brzojavne odločbe.

Zveza javnih nameščencev Ljubljana.

Ljubljana, 21. septembra. V Ljubljani se nahajajoči demokratski poslanci so takoj naprosili svoje v Beogradu se nahajajoče tovariše, da v njihovem interesu energično intervenirajo pri finančnem ministru, nadalje so naprosili ministra Kukovca, da vztraja pri svojem predlogu. Poslanec Ribnikar je poslal, kot podpredsednik Narodnega predstavništva ministrskemu predsedniku brzojavko, v kateri opozarja g. Vesnića na katastrofalne posledice, ki utegnejo nastati, ako se ne uredi uradniško vprašanje v zmislu zadovoljitve uradniških zahtev.

Celjsko pismo.

Celje, 21. sept.

Iz seje mestnega sosveta v Celju, dne 20. septembra. Sosvet je sklenil protest zoper nezaslišano zvišanje monopolnih taks na sol in petrolej, dva važna življenjska predmeta. — Gosp. Rogelj z Vrhnike hoče v Celju ustanoviti sodavičarsko obrt. Ker je sodavičar Kuss svojo obrt opustil in danes v Celju nimamo sodavičarja, se je izrekla nujna lokalna potreba. — Oddaja popravil kapucinskega mostu se razpiše z rokom 5 dni. Popravila morajo biti najkesneje do konca oktobra izvršena.

Uradniška mesnica v Celju se namerava v zvezi s „Samopomočjo“ ustanoviti, ker mesarji še vedno stoje na stališču, da se jim ni treba ozirati na stan, ki je v Celju tako mnogoštevilen in ki je baš najbolj na meso navezan. Pozdravljamo to misel in želimo, da bi bila čim prej realizirana.

Mestni vrt v Celju je za razne zlikovce stalni objekt, kjer dajejo duška svoji neotesanosti s tem, da ponoči uničujejo nasade in razbijajo klopi, ki jih Olepševalno društvo z velikim trudom in velikimi stroški nabavlja in tako našemu mestnemu vrtu, kakršnega bi si marsikatero mesto želelo, ki pa je bil med vojno čisto zapuščen, zopet skuša dati nekdanjo prijazno lice. Mestni sosvet je slenil, da vkljub velikim stroškom napelje v mestni vrt električno luč, ker baš egiptovska tema, ki sedaj vlada v parku ob večerih, omogoča zlikovcem njih delo. Okrajno glavarstvo je odredilo, da ima v parku stalno patrulirati straža.

Mestna plinarna v Celju je velika rana mestnega gospodarstva. Vsled silnega podraženja premoga in drugih potrebščin so stroški plinarne tako narastli, da je podjetje vkljub ogromnemu povišanju cen plinu (15·60 K za m³) še vedno mesečno za 20.000—30.000 K pasivno. Član mestnega sosveta, g. Rebek, ki se je s tem vprašanjem zadnje mesece temeljito bavil, je stavil po tehtnem premisleku predlog, da bi se v plinarni izvršile predelave in bi se upeljal takozvani sistem mešanih plinov, kakor so to z velikim uspehom vpeljali v Gradcu, na Dunaju in mnogih drugih krajih. Stroški za tako predelavo bi znašali danes sicer krog enega milijona kron, vendar bi pa novi sistem omogočil znižanje cen plinu na največ 6 kron in bi vkljub temu obrat donašal obrestovanje in amortizacijo tega kapitala ter še nekaj odstotkov čistega. Stojimo pred alternativo: ali to — ali pa plinarno opustiti v veliko škodo prebivalstva in mesta. Na predlog g. Rebeka je mestni sosvet sklenil, naprositi rudarskega svetnika Baeblerja kot strokovnjaka, da si skupno z g. Rebekom kot odposlancem sosveta in z vodjo plinarne ogleda naprave v Gradcu in poda potem svoje strokovno mnenje.

Politične beležke.

+ **Po Tempsovi izjavi.** Milanski „Corriere della Sera“ objavlja Tempsov članek o zaključkih konference v Aix les Baînsu in odkritosrčno priznava, da se nahaja Italija diplomatsko v najnerodnejšem položaju, a da je tega kriva največ nestrpna politika in vihravi nacionalizem. Corriere pravi: Opravičevanje, ki hočejo nekateri z njimi dokazati, da so d' Annunzio in njegovi prijatelji ljudje, ki hočejo izvleči Italijo glede reškega vprašanja iz zadrege, da bi mogla izvesti določbe londonskega pakta, so smešna in otročja. Londonski pakt je jasen in daje Reko Jugoslaviji, a ne d' Annunziu in njegovim legijonarjem, to stoji in je sedaj, ko so objavljene Sonninove brzojavke od dne 21. marca 1915, vsako razpravljanje o tem vprašanju od več! Ako se hočemo držati mednarodnih ugovorov, moramo mi takoj pristati na jugoslovansko okupacijo Reke! Ako pa stojimo na načelu samoodločbe, toda ta princip ne smemo izzvati samo v italijanskih (??) mestih Kvarnera, a da ga obenem zametujemo, kadar se gre za pripadnost zaledja. Vsi poizkusi, da se izvijemo imperativu te logike, so brezuspešni, gonijo nas pa še bolj vpast, ki smo se vjeli v njo in kamor nas je privlekla naša vrtoglava politika po premirju; v ti pasti se zvijamo in zvijali se bomo tako dolgo, dokler nam ne postane popolnoma jasno, da se edini izhod iz te situacije nahaja v neposrednih pogajanjih in medsebojnih popuščanjih. Samo na ta način moremo rešiti Italijo in italijanstvo Reke! Oni, ki so hoteli na vsak način ostati dosledni napakam take politike, so brezumno zapravljali denar in energijo in oni so največ krivi, da je Italija padla v zagato, katero danes gledamo in čutimo mi! Naša želja je bila, da bi iz Reke sem gledali z večjim razumevanjem in večjo pieteto na bolečine, ki jih trpi Italija, in na nevarnost, ki jo preživljujemo! Danes ni časa za proslave!

+ **Vabilo na jadransko konferenco.** V Beogradu pričakujejo tekom tega tedna poziv italijanske vlade na konferenco o jadranskem vprašanju.

+ **D' Annunzio skuša potom svojih prijateljev dobiti priznanje Zedinjenih držav za svojo kvarnersko reggenzo.**

+ **Koroški** *„Heimatsdienst“*. Zadnje dni so priobčili celovški listi članek, v katerem s posebno pohvalo omenjajo izborno organizacijo „Heimatsdiensta“, ki vodi celo pripravo koroškega plebiscita na nemški strani. Tudi nemški odpor proti Francozom na zasedenem porenskem ozemlju vodi enak „Heimatsdienst“ in čudno je res, da nas plebiscitna komisija, v kateri seda naši „zavezniki“, med njimi tudi zastopniki Francije, sili, da trpimo v coni A propagandno pisarno istega „Heimatsdiensta“, ki povsod vodi organizirano propagando in plete opasne intrige proti politiki entente. „Heimatsdienst“ je enak v Saarskem revirju, v Šleziji in na Koroškem.

+ **Konflikt v radikalni stranki.** V glavnem glasilu radikalne stranke, beograjski „Samoupravi“, je objavil bivši minister za ustavotvorno skupščino Stojan *Protić* uvodnik, v katerem z indignacijo odklanja očitek, da je on duševni oče ideje, s katero se je nosil sedanji minister za konstituanto Marković, da namreč Narodno predstavništvo prenese vso zakonodavno oblast na vlado. Protić pravi, da je za ta načrt zvedel od drugih na svojo veliko „upropaščenje“. V isti številki objavlja minister Marković, dosedanji glavni urednik „Samouprave“, izjavo, da odlaga uredništvo in da ne prevzema za članek g. Protića nikake odgovornosti. V tej izjavi tiči dementi Protićeve izjave. Konflikt v radikalni stranki je postal s tem očiten in v Beogradu z napetostjo pričakujejo glavnega zbora radikalne stranke, ki je sklican za 25. septembra.

+ **Razdelitev** *Uršе nemške in avstrijske vojne mornarice*. Med francosko in italijansko vlado je dosežen sporazum glede razdelitve vojnih ladij mornarice bivših centralnih sil. Francija dobi od bivših nemških ladij križarke Regensburg, Königsberg, Stralsund in Kolberg in torpiljere S 113, S 133, S 134, S 135, S 139, H 146, H 147, V 79, V 130, od avstrijskih ladij pa križarko Novaro in torpiler Dukla. Od Nemčije dobi Italija križarke Pillau, Straßburg in Graudenz in torpiljere B 97, S 63, od Avstrije križarke Helgoland in Saida in sedem torpiljerov tipa Dukla.

+ **Vojaško vprašanje** *na Češkoslovaškem*. Ta teden izide v „Češkoslovaški republiki“ naredba o demobilizaciji letnika 1895. V aktivni službi ostaneta le še dva razreda, ki bosta pa tudi še v teku tega leta odpuščena, kakor hitro bodo novi regruti, ki bodo vpoklicani v mesecu oktobru in to okoli 100.000, sposobni za službo. — Vojno ministrstvo je predložilo parlamentu zakonski predlog o vojaških plačah, vojak bo imel dnevno pet vinarjev plače in primerno draginjsko doklado. Istotako ministrstvo za narodno obrambo izdeluje zakonsko predlogo o organizaciji milicije. V ta namen se je ustanovil v ministrstvu poseben odsek, ki mu načeljuje načelnik češkoslovaškega sokolstva, Vaniček.

+ **Predsednik** *bolgarske vlade Stambulinski* potuje, kakor pročata „Morning Post“ in „Daily Telegraph“ v začetku meseca oktobra v London in to na vabilo angleške vlade, da uredi tam važna financijska in gospodarska vprašanja. — Bolgarski minister finance odločno dementira vest angleških listov, da je bolgarska vlada v pogajanjih z neko ameriksko družbo glede monopola bolgarske zunanje trgovine in transportov v bolgarskih pristaniščih. Bolgarska vlada se bavi z organizacijo gospodarskega dela, ki ga hoče dignit s pomočjo sistema kooperacije konzumentov in producentov, ali nikakor ne misli svojo produkcijo in trgovino izročiti monopolu inozemskega kapitala.

+ **Boljševik Enverpaša.** Bivši intimus cesarja Viljema Enver paša je šel med boljševike ter vodi med vzhodnimi narodi veliko protiangleško propagando. Na kongresu vzhodnih narodov v Baku je imel govor, v katerem je sovjetsko Rusijo označil kot edinega odkritosrčnega prijatelja Turčije in pozval navzočne k boju proti imperializmu od katerekoli strani. Nato so prečitali poslanico Kemala paše, ki vsebuje ostre napade na Francijo. Na predlog Bele Kuna so sprejeli resolucijo, ki zahteva, naj jih podjarmljeni narodi podpirajo v njihovem boju proti splošnemu imperializmu.

Domače vesti.

Ljubljana, 21. septembra.

* **Poverjenik za socialno politiko dr. Vladimir Ravnihar sprejema stranke vsak torek in petek ob 11. uri. Na stanovanju ali v odvetniški pisarni ne sprejema. Odklanja tudi vsako intervencijo v zadevah, v katerih odločuje poverjeništvo kot druga instanca, kakor n. pr. v stanovanjskih zadevah, ker je smatrati tako posredovanje za nedopustno vplivanje na odločbe prve instance.**

* **Zdravstveno stanje ministra Korošca** je po poročilu njegovega zdravnika docenta Matka vobče zadovoljivo. Bolečine v žolčnem mehurju, ki so se pojavile v zadnjem času, pojemajo. Obstoja upanje, da zapusti bolnik v najkrajšem času bolnico, morda že začetkom prihodnjega tedna.

* **Hermann Wendel v Beogradu.** Hermann Wendel, znani nemški publicist, ki je v informacijske svrhe prepotoval Makedonijo, se je vrnil zopet v Beograd.

* **Za narodno cerkev.** Župnik v Dubrovniku don Vito Rešić je napisal v dubrovniškem „Narodu“ več člankov o postopanju rimske kurije proti Jugoslovanom in obenem ostro kritikoval jugoslovanski episkopat, ki si ne upa v tem vprašanju zavzeti odločnega stališča. Ali od dubrovniškega škofa je dobil don Rešić ukaz, ki mu prepoveduje „pisati v časopisih o cerkvenih vprašanjih, o stališču škofov in svete stolice brez posebnega odobrenja merodajnih vervenih oblasti“, sicer mu škof preti s „suspensio a divinis“. Ali zavedni narodni duhovnik se ni pokoril temu f ermanu in je napisal v „Narodu“ odgovor, v katerem pravi: Zavedam se svojih duhovniških in narodnih pravic in dolžnosti! In te dolžnosti bom vršil, kadar bom smatral to potrebno, kadar bom izzvan, jaz pa stojim in ravnam se po besedah „frangar, non flectar!“ Jaz dobro razlikujem vero od politike, a ta politika, ki jo hočete vi, je protinarodna, ona ne ubija v našem narodu samo udanosti, ona ubija vero! Zato sem nastopil proti ti politiki, a borim se za pravo vero, za pravo cerkev in za naš narod!“ Splitska „Nova Doba“ dodaje temu pismu: „Popolnoma odobravamo nastop tega idealnega narodnega svečenika; kako žalosten pa je v primeri s tem možem jugoslovanski episkopat, ki ne more, ali pa noče, ali celo ne sme zavzeti odločnega stališča za obrambo svojih vernikov proti današnji politiki Vatikana, ki je na toliko škodo našemu narodu!

* **Novi urednik** „Marburger Zeitunge“, Anton Lešič, je bil po prevratu l. 1918. prvi poveljnik jugoslovaskih čet v Dalmaciji in prvi jugoslovanski poveljnik Boke Kotorske.

* **Nemški Atletik-Sportklub** v Celju je očividno prevzel nalogo bivših nemških bojnih društev, kakor Turnvereina itd. Z vso sistematičnostjo se goji v tem takozvanem športnem klubu nemška politika in celjski Nemci naravnost z ogromnimi svotami podpirajo to društvo, ki je zvabilo že mnogo nezavedne mladine v svoje vrste, da jih vzgoji v strogo nemškem duhu. Dejstvo je, da prihaja vsa politična inicijativa za gibanje celjskih Nemcev iz tega kluba. Mi pa gledamo prekrižanih rok in pustimo one, ki se trudijo, da bi dvignili slovensko športno družbo, brez vsake opore. Nekateri naši magnati mečejo našim športnikom celo polena pod noge.

Pod črto.

Inž. arh. prof. Rado Kregar:

Ob Dolinarjevem slovesu.

Šel je, kakor jih je šlo že tisoče, iskat sreče. Domovina ga ni mogla preživeti, zato je povezal culo, zapustil mlado ženo in dete in je šel.

Veliko jih je že šlo isto pot, doma so jokale žene, zapuščeni otroci; ali da mora iti v Ameriko slovenski umetnik, to je žalostna slika današnjih razmer. Najboljši, najresnejši slovenski kipar je moral oditi in to sedaj, ko smo si ustanovili lastno državo in si gradimo svojo novo narodno kulturo.

Veliko smo pričakovali, upali in delali načrte ob vstajenju osvobojene domovine; sedaj pa obupuje drug za drugim in odhaja v tujino. Zapuščajo jo celo tisti, katere je privedla vroča ljubezen nazaj. Par dni življenja v teh razmerah — pa se, z žalostjo in obupom v srcu, vračajo v tujino. Kdo je temu kriv? Gotovo ne oni, ki odhajajo.

Marsikdo bo začuden vprašal, zakaj je šel, ali res ni mogel najti dela doma? Oni pa, ki so poznali Dolinarja, poznali njegovo življenje, vedo, da je moral iti. Kako naj živi brez delavnice, naročil in denarja?

V zadnji umetniški razstavi v Jakopičevem paviljonu je razstavil Dolinar štiri dela; umotvore, v katere je vlil vso svojo umetniško dušo, in za material žrtvoval svoje zadnje prihranke. Upal je, da bodo njegova dela vpoštevana in da se bo našel slovenski bogataš, ki bo naklonil drobtinico svojega bogastva njegovi umetnosti. Pa je prišel kritik in s površno sodbo zavrgel njegova dela. Dolinar je kruto občutil storjeno mu krivico, zato je umaknil še pred zaključkom razstave svoja dela.

Hotel sem popraviti Dolinarju in še nekaterim drugim umetnikom storjeno krivico. Napisal sem po svoji moči in najboljšem prepričanju kolikor mogoče objektivno kritiko. Ali romala je v koš, iz katerega vzroka, spomenikom? V kakšne namene se bo zato še do danes, vkljub prošnji, nisem dobil pojasnila. Pač pa je bila objavljena kritika, še ostrejša in slabša od prve.

Imel je Dolinar malo, ponižno delavnico v baraki, nasproti obrtne šole, kjer je vkljub mrazu in drugim neprilikam ustvarjal in bil zadovoljen. Ali kmalu so ga pregnali iz tega ponižnega kotička in vsa bela, v kulturni zarji se bleščeča Ljubljana ni mogla dati Dolinarju ene same male sobice, kjer bi v miru delal. Ostal je s svojo umetnostjo osamljen in brez sredstev na cesti.

Na pokopališču stoji Krekov spomenik. O vseh rečeh se je pisalo. Če je izšla nova serija neokusnih razglednic, pa so prinesli časopisi cele članke o tem kulturnem pojavu. O Krekovem spomeniku, ki ga je ustvaril Dolinar, ni bila zapisana niti beseda, še manj pohvala. Zahvala se je izrekla našim zasluženim narodnim voditeljem, ki so se toliko žrtvovali, da so se osebno udeležili odkritja spomenika. Da pa bi se izrekla zahvala ustvaritelju, na to se je v splošnem navdušenju popolnoma pozabilo. Pa zakaj in čemu bi se zahvaljevali revnemu umetniku? — Vesel naj bo, da se mu je milostno dovolilo napraviti spomenik. Sicer pa je bil plačan za to, in to je vendar dovolj.

Res, plačan je bil kakor malokateri delavec. Za cel spomenik je dobil 60.000 K, od katerih je ostalo Dolinarju, če odračunamo izdatke za material in prenos na pokopališče, kakih 20.000 K. Torej 20 000 K je dobil umetnik Lojze Dolinar za svoje največje delo, za delo treh let. Za spomenik se je nabralo čez 170.000 kron in odbor si sedaj dela skrbi, ker ne ve, kako naj denar naloži. Res, zelo smo kulturni! Denar, ki ga je darovalo ljudstvo za spomenik svojemu prvoboritelju, ta denar se bo porabil drugače, slovenski umetnik pa mora iti v Ameriko iskat dela.

Za koliko spomenikov se je že pri nas nabiralo, ali spomenikov ni, niti vpogleda, koliko in kje se nahaja denar. Kaj je s spomenikom Adamiča in Lundra? Kaj je s Ćankarjevim porabil denar, ki je ostal od zbirke za Krekov spomenik? Še so tu slovenski umetniki, ki stradajo in iščejo dela. Ali bodo morali iti tudi ti v tujino iskat dela?

Pred štirimi meseci je vložil Dolinar prošnjo za državno štipendijo, da bi šel v Prago poglobit in razširit svoje umetniško znanje. Priložil je prošnji tudi fotografično zbirko svojih del. Čakal in upal je na rešitev cele štiri mesece, ali odgovora do danes ni dobil, niti zbirke ne, da bi jo mogel vzeti s seboj v Ameriko.

Tako je padal na Dolinarja udarec za udarcem, dokler ni obupal, povezal culo in šel. Danes je šel on, jutri že mogoče pojdeta dva in tako bodo romali; vedno večja bo vrsta, vedno več jih bo, ki bodo zapuščali domovino, in bodo šli. Tujina pa jih bo požrla, kakor jih je že toliko tisoč, samih mladih, krepkih ljudi.

Odšel je Lojze Dolinar kakor v prognanstvo, pozabljen od domovine, pozabljen od svojih nekdanjih prijateljev in stanovskih tovarišev. Redke so bile roke, ki so se mu prožile v slovo.

* **Z ljublj. liceja** se nam poroča: Enoletni gospodinjski tečaj na liceju se otvori s 1. oktobrom, ako se zglasi do 26. septembra zadostno število gojenk. Pojasnila pri ravnateljstvu v „Mladiki“. — Licejska ljudska. V ponedeljek 27. septembra ob 8. uri prične pouk zaenkrat samo za 3. razred v „Mladiki“. — Trgovski tečaj na liceju. Vpisovanje v trgovski tečaj je 29. septembra od 9. do 11. ure. Sprejemni izpit se vrši 30. septembra ob 8. uri zjutraj. Redni pouk pa prične s 1. oktobrom ob 8. uri. Ponavljalni in dodatni pismeni izpiti se vrše 4. in 5. oktobra ob 8. uri zjutraj in ob 2. uri popoldne, ustni izpiti 6. oktobra ob 8. uri zjutraj.

* **Sodni senat za volitve** v Mariboru. Predsedništvo mariborskega okrožnega sodišča je sestavilo senat za posle, ki se tičejo volitev za ustavotvorno skupščino, iz sledečih oseb: predsednik dvorni svetnik Tomaž Canjker, namestnika deželnosodni svetnik dr. Anton Mulej in sodni svetnik dr. Ivan Vuk, namestnika zadnjih dveh sodna svetnika Fran Posega in Oskar Dev.

* **Neokusno zabavljanje.** Iz krogov slovenskih dobrovoljcev se nam piše: Med sibirskimi slovenskimi dobrovoljci, ki so se vrnili te dni v domovino, vlada, kakor se čita po raznih listih, veliko nezadovoljstvo, ali javnost za sedaj še ni forum, kjer bi se razpravljala ta razna vprašanja, ki spadajo edinole v dobrovoljske organizacije. Desidentsko vprašanje še ni rešeno, zato je treba počakati, ne pa z zabavljanjem motiti javnosti. Konštatirati pa moramo, da se med temi sibirskimi dobrovoljci nahaja veliko število ljudi, ki v Rusiji o dobrovoljstvu niso hoteli prav ničesar slišati, ki so postali „dobrovoljci“ šele po razpadu avstro-ogrske monarhije in po sklepu dobrovoljskih organizacij sploh nimajo pravice imenovati se dobrovoljce. In ti samozvani „dobrovoljci“ so največji zabavljači. Te može opozarjamo, da se dobrovoljsko vprašanje ne bo rešilo z zabavljanjem po gostilnah in kavarnah!

* **Originalen predlog.** Sarajevski gruntovnik Tomić predlaga v sarajevskih listih, naj se eno- in dvekronski bankovci sploh ne zamenjajo, češ da bi vsakdo lahko žrtvoval te krone državi. Državi bi bilo s tem precej pomagano in bi lahko porabila ta denar za invalide.

* **Na državni gimnaziji v Celju** so sprejeti v I. razred 103 dijaki, razred bo imel paralelko. Vseh dijakov na celjski gimnaziji je 338, dočim jih je bilo lani 380. V Celju vlada občutno pomanjkanje dijaških stanovanj. Obnovitev dijaškega doma je nujno potrebna!

* **Drž. žensko učiteljišče** v Mariboru prične letos s prvim letnikom. To so sporočili komaj sedaj, ko je vpisovanje že zaključeno. Sprejetih je le 40 gojenk. Za začasnega vodjo je imenoval poverjenik Vrstovšek klerikalca profesorja Valesa.

* **„Slov. dij. zadruga v Pragi“** priredi danes dne 22. v Šoštanju koncert. (Pevske točke, orkestralne točke in ples.)

* **Zanimiv spor med trgovci v Subotici.** V Subotici je prišlo v tamošnjem trgovskem društvu Lloyd do razkola, ker so Madžari in Nemci izigravali domače trgovce in jih niso hoteli izvoliti v odbor v onem številu, kakor je bilo dogovorjeno. Zato so slovanski trgovci podvzeli akcijo, da se ustanovi samostojno trgovsko društvo. Doslej se je priglasilo že čez 100 trgovcev. Madžari in Nemci se boje, da bi sedaj prišlo do razpusta Lloyda in se želc pomiriti z jugoslovanskimi trgovci.

* **Sladkor** za mariborski okraj. Okrajno glavarstvo v Mariboru ima v zalogi še večjo množino sladkorja, in sicer po 46·50 na debelo in po 49 kron na drobno. Trgovci mariborskega političnega okraja, ki žele da se jim nakaže sladkor, naj to poštnoobratno naznanijo okrajnemu glavarstvu.

* **Nova banka** v Mariboru. Varaždinski židje nameravajo v kratkem v prostorih kavarne Tegetthof otvoriti podružnice svoje banke. Ravnateljstvo je prevzel dosedanji podravnatelj mariborske eskomptne banke Herman.

* **Akcija za mala stanovanja v Zagrebu.** Kakor znano, gradi zagrebška občina mala stanovanja. Občina je prisilila tudi industrijska podjetja, da grade stanovanja za uradnike. Sedaj namerava občina graditi lokale za male obrtnike, katerih se nameraya veliko število etablirati v Zagrebu, a jim je to vsled pomanjkanja prostora nemogoče.

* **Stanovanja v novih hišah.** Mnogo se je že razpravljalo o tem, da nove hiše, zgrajene po privatnikih, nimajo za širše sloje prebivalstva pravzaprav nobenega pomena, ker so le redko sejane stranke, ki bi zmogle najemščino, kakršna se zahteva za stanovanje v novih hišah. V Zagrebu je bilo v zadnjem času dograjeno nekaj novih hiš in oglašale so se stranke ter povpraševale po višini najemščine. Kaj so izvedele? Navedemo po zagrebških listih le par primerov. Stanovanje, obstoječe iz dveh sob in kuhinje, v novozgrajeni hiši stane 1000 kron mesečno, a hišni gospodar zahteva razen tega, da se najemščina plača za pet let naprej — kar znaša 60.000 kron. Posestnik neke druge nove hiše zahteva za stanovanje, obstoječe iz štirih sob in pripadajočih prostorov, 5000 kron mesečno. Najemščino je treba plačati za eno leto naprej. Če se hoče pomagati širšim slojem, bi se moralo prisiliti bogataše, da izpraznijo cenena stanovanja v starih hišah in se presele v nova draga stanovanja. S tem težkim vprašanjem se bavijo danes tudi v češkoslovaški državi.

* **Pomnožitev osebnih vlakov.** Na progi Maribor gl. kol.-Št. Ilj v Slov. Goricah bosta vozila odslej poleg dosedanjih še dva osebna vlaka, in sicer vlak št. 46, ki bo odhajal iz Maribora gl. kol. ob 18·39 in prišel v Št. Ilj ob 18·59, vlak št. 825 bo odhajal iz Št. Ilja ob 19·17 in prišel v Maribor gl. kol. ob 19·57.

Izpred sodišča.

Velike tatvine manufakturnega blaga v Zalogu. Za časa splošne železničarske stavke v Sloveniji, sredi meseca aprila, so številni tovorni vlaki obtičali na postaji v Zalogu. V tem času je dospela na ta kolodvor tudi večja množina manufakturnega blaga iz Trsta, namenjena za zagrebško tvrdko Trgovačko prometno društvo. To blago je spremljal trgovski sotrudnik Radovan Flego, ki je ob izbruhu stavke odpotoval v Zagreb. Neznani tatovi so neko noč med stavko vlomili v vagone in odnesli tudi gorenji tvrdki devet bal raznega manufakturnega blaga v skupni vrednosti 42.000 lir ali okoli 370.000 K po tedanjem kurzu. Vlomilcev niso izsledili, pač pa so orožniki pri posestniku Anžurju v Spodnji Zadobrovi odkrili velike zaloge tega ukradenega blaga. Bilo je več oseb aretiranih. Ljubljansko deželno sodišče je včeraj o tej velikanski tatvini razpravljalo ter so bili zaradi hudodelstva deležnosti tatvine obsojeni: brata Alojzij in Anton Anžur na tri leta, Ivan Flander in Fran Rovšek na 18 mesecev, Ignac Paternost na eno leto in Ivan Godec na 8 mesecev ječe. Omenjeni so ukradeno blago kupovali, oziroma sta brata Anžurja posredovala pri prodajah, ker sta blago kupila baje od nekih železničarjev. Vsi obsojenci so iz okolice občine Dev. Mar. v Polju, kjer so tatvine zelo številne.

* **Porotno sodišče** v Mariboru. V ponedeljek se je pričelo tretje letošnje porotno zasedanje. Prvi razpravi proti Ivanu Pintarju, Madžaru iz Dolnje Lendave, je predsedoval višji sodni svetnik Ravnikar. Pintar je meseca decembra lanskega leta ukradel nekemu posestniku v Dolnji Lendavi s pomočjo nekega Lakyja 20 tisoč kron. Lakyju se je posrečilo pobegniti na Madžarsko, Pintar pa je bil obsojen na tri leta težke ječe. — V drugi razpravi je bila obsojena dekla lesnega trgovca Mihaela Vogelnika iz Sv. Lovrenca nad Mariborom, ki je ukradla svojemu gospodarju 6000 kron gotovine in za 3000 kron blaga, na 1 leto težke ječe. — Pred okrožnim sodiščem se je vršila 20. t. m. razprava proti nemškutarskemu župniku Jakobu Roschanu iz Sv. Duha nad Falo. Roschan je obdolžil tamošnje orožnike, da so mu ukradli tri peteline. Ker je župnik izjavil, da bo nastopil dokaz resnice, je bila ta zanimiva razprava preložena.

* **Pred mariborskim sodiščem** se je vršila te dni razprava proti Neži Žagovec in njenemu možu, ki sta s pomočjo nekega uslužbenca iz Scherbaumovega mlina kradla moko in jo prodajala pekom. Neža Žagovec je bila obsojena na štiri, njen mož pa na tri mesece zapora. Scherbaumov uslužbenec Mulec pride pred poroto.

Gospodarstvo.

Organizatija kapitala amerikanskih Jugoslovanov.

Gospodarsko protežiranje Nemcev in Madžarov v bivši Monarhiji je prisililo pred vojno veliko Jugoslovanov, da so zapustili rodno zemljo in šli kopat v amerikanske rove, da dvignejo dom iz dolga in si ustvarijo podlago za uspešen gospodarski boj.

V Ameriki so delali in delajo težko. Prirojena marljivost, skromnost in zadovoljnost in druge lepe lastnosti so jim pripomogle, da se je veliko izseljencev materijelno ustvarilo uspešno pozicijo. Pošiljali so dolarje domov ženi in otrokom, da poplačajo dolgove in si naredc življenje prijetnejše. Poleg tega pa so si prihranili znatne kapitalije, katere imajo vložene v amerikanskih denarnih zavodih. Minula je vojska. Politično in gospodarsko smo se osamosvojili. Srečno končana vojna nam daje možnost, da si ustvarimo lepo bodočnost — Ameriko v Jugoslaviji, ako nas bo pri tem delu vodila previdnost, vztrajnost in razumevanje dejanskih gospodarskih potreb,

Amerikanski dolar je danes vsegamogoč — zlasti v državah z bolno valuto. To so amerikanski podjetniki kaj hitro uvideli sami in v celih rekah s je razlil dolar preko oceana in gospodarsko kupoval državo za državo. Raz ne Rolway Co. so si izposlovale državne koncesije za obnovo in novo zgradbo železnic, paroplovbne družbe kupujejo akcije naših domačih družb in si izgovore znaten vpliv na celi razvoj paroplovbe. V domača industrijska podjetja sili dolar — uvoz in izvoz organizira dolar. Žilavost dolarja je silna. — Pri tem gospodarskem zavojevanju naše zemlje pa ni skoro nič udeležen dolar naših amerikanskih izseljencev; v večini silijo sem velike pristno amerikanske firme, bankirji in podjetja. Našim ljudem manjka sistematične, široko raztegnjene organizacije. Naš konsulat v New Yorku se sicer trudi organizirati dolarjevo moč amerikanskih Jugoslovanov, tudi razni dalmatinski izseljenci - milijarderji se trudijo, gospodarsko vodstvo v domovini dati dolarji svojih sorojakov. Vse to pa so le posamezni pojavi, ki ne sejajo široko in ki ojedineci ne bodo nikdar imeli usepha, privabiti ameriški Jugoslovane nazaj v svobodno dovomino, kateri bi darovali svoje bogate izkušnje, svojo energijo, svoj kapital — svoj *amerikanizem*. Vse delo poklicnaah faktorjev — države in privatnikov mora težiti za tem, da se vrneja amerikanski Jugoslovani nazaj v svoj rojstni kraj, da se jim zasigura možnost, svoj kapital tu investirati. Dober poznavatelj amerikanskih Jugoslovanov mi je pripovedoval, da je v Severni Ameriki pripravljeno več kot 30.000 Jugoslovanov, ki bi se radevolje takoj vrnili, samo, da bi imeli garancijo, da si v domovini nakupijo svet, hotel, obrtna podjetja ali drugače investirajo svoje prihranke.

In nacionalno-gospodarskega stališča je neobhodno potrebna ustanovitev banke z namenom repatriacije ameriških Jugoslovanov in njih dolarjev. Če se ne motim, so v Zagrebu žeustanovili nekaj podobnega. Čehi so to delo osnovali na široki podlagi s pomočjo bank in inženirjev; veliko Slovakov je že danes zaposljenih v lastni delavnicah, organiziranih na zadružnem principu. — Amerikansko-slovaška družba „Asdus“ z živo agitacijo in tresno premišljenim delom vabi amerikanske Slovake, da prihajajo in dvigajo slovaško industrijsko gospodarstvo.

Pri nas opažamo, da gre ljudstvo, zlasti žene in otroci, trumoma v Ameriko k možem in očetom. Ali se mislijo vrniti vsi skupaj?

To je važno poglavje v našem gospodarstvu; hitro iniciativno delo od naše strani bo našlo vesel odmev tam za morjem — ker tujina ostane vedno le *tujina*.

= **Opekarna za izvoz.** V Virovitici pri Osjeku, nedaleč od postaje južne železnice, bodo zgradili veliko opekarno z najmodernejšimi stroji. Opekarna bo delala pred vsem za eksport.

= **Tvornica za šampanjec.** V Novem Sadu se ustanovi tvornica za šampanjec in druga fina vina. Osnovatelj je Dragoljub Monašević. Podjetje se bo bavilo pred vsem s sremskimi vini, ki imajo v sebi dovolj sladkorja.

= **Poštni službeni list.** Zagrebško poštno ravnateljstvo bo pričelo izdajati svoj službeni list, v katerem bo objavljalo naredbe in spremembe na pošti, brzojavih in telefonih. List bo izhajal dva- ali trikrat na mesec in bo stal letno 75 K.

= **Državni prodajni monopol** *za sladkor?* Na seji finančnega odbora dne 20. t. m., je finančni minister Stojanović naznanil, da namerava odkupiti od domačih cukrarn za primerno ceno vso produkcijo sladkorja. Država bo vzela v monopol prodajo domačega in importiranega sladkorja. Tako bi se dohodki države povečali in omogočilo zvišanje uradniških doklad. Ako bi država dopustila svobodno trgovino, bi nastopilo podraženje vseh predmetov.

= **Ameriško-jugoslovanska bančna zveza.** Jadranska banka je stopila v poslovno zvezo z Jugoslovansko banko v državi Chile, ki ima glavnico 10 milijonov angleških lir. Vse transacije bo izvršila ta banka potom Jadranske banke in njenih podružnic.

= **Posledice nove trošarine.** Savez zagrebških trgovcev je imel včeraj sejo, na kateri je razpravljal o trošarinah. Danes so se v Zagrebu cene že povišale. Sladkor se je podražil za 16 %, kava za 15 %, sveče za 3 %, riž za 2 %. Med občinstvom vlada zaradi podraženja veliko ogorčenje in se zaradi neinformiranosti vali vsa krivda na trgovce. Zato so trgovci sklenili izdati na narod poseben apel, v katerem bodo razložili, da je podraženja kriva samo nova trošarina.

= **Letošnja žetev v Jugoslaviji.** Deloma pustošenje žitnih poljan v Jugoslaviji, deloma zmanjšanje delovne moči, ki smo jih pretrpeli v zadnji vojni, je povzročilo, da se tudi letošnja žetev ne more primerjati s predvojnimi. Povprečna predvojna žetev pšenice, vpoštevajoč Srbijo in vse naše nove jugoslovanske pokrajine, je znašala okolo 21·5 milijonov kvintalov. Letošnja žetev pšenice pa po najnovejših podatkih ne znaša več kot 15 milijonov kvintalov — torej za celih 6.5 milijonov manj kakor v predvojnih letih. Ker šteje naša država približno 15 milijonov prebivalcev, od katerih se vsaj 13 milijonov hrani s pšeničnim kruhom, pride na vsakega prebivalca nekaj nad 100 kg na leto ali okolo 30 dekagramov dnevno. Vidi se torej, da sedaj ne razpolagamo z velikim izvoznim kontingentom pšenice. Glede koruze pa stojimo mnogo bolje. Pred vojno se je računala naša letna produkcija koruze na 33 milijonov kvintalov, letos pa je bomo imeli približno 30 milijonov kvintalov, mogoče tudi več. Treba bo torej, da poklicani faktorji izvoz pšenice primerno omeje, izvoz koruze pa omogočijo v večjih količinah.

= **Zemljišča veleposestev** se dajejo v štiriletni zakup. „Uradni list“ deželne vlade za Slovenijo objavlja uredbo, kako je zemljišča veleposestev dajati v štiriletni zakup. Ministrstvo za agrarno reformo je pooblaščeno, da dotlej, dokler se definitivno ne izvede razdelitev veleposestev, prevzame v svojo upravo zemljišča, ki so vpisana v katastralnih posestnih listih, na ime veleposestnikov in so razpoložna v namene agrarne reforme, ter jih da začasno za štiri leta od 1. oktobra 1920 do 30. septembra 1924 v zakup osebam, navedenim v § 9. predhodnih odredb, kmetijskim zadružnim organizacijam ali skupinam interesentov agrarne reforme. Ta rok se lahko podaljša, dokler zemljišče po zakoniti poti ne preide v last zakupnikov.

= **Stanovska izobrazba in kmet.** Pišejo nam: Med posameznimi stanovi našega naroda se opaža veliko gibanje za napredek. Stanovsko so se organizirali predvsem trgovci, delavci in železničarji, pa tudi obrtniki. Vsi stremijo po izpopolnitvi stanovske izobrazbe. Ustanovile so se šole in društva, zadruge itd .Opaža se že njih vpliv na posameznika iz njihovih vrst, kar tudi že občutijo drugi, neorganizirani stanovi. Pri našem kmetu pa je drugače. *Predvsem pomanjkanje stanovske izobrazbe* je krivo preziranja in zaničevanja od strani drugih stanov. Le poglejmo kmeta na Češkem. On je med prvimi faktorji v državi. On sam odločuje o svoji usodi in o usodi svoje države, ker hodi po isti poti, kakor drugi stanovi, namreč po poti splošne in stanovske izobrazbe, ki mu jo nudijo številne kmetijske šole. Zdrava naravna sila, telesna moč ne zadostuje, treba je duševne olike in strokovne izobrazbe, da si gospodarji priborimo v državi ono mesto, katero nam gre! Kar še sami nimamo, privoščimo svojim sinovom. Dokler bomo nasprotovali strokovni izobrazbi v svoji trmoglavosti, tako dolgo ni misliti na gospodarski razvoj našega kmetijstva, tako dolgo ni upati na uspešno kmetijsko strokovno organizacijo. Kmetje, pustite vaše sinove, naj gredo v kmetijske šole in imejte pred očmi, da le v strokovni izobrazbi leži moč in bodočnost našega kmetijstva.

= **Slovanska trgovska zbornica** *na Dunaju.* Slovanski trgovci in industrijci na Dunaju so ustanovili posebno skupno komoro (Chambres constiair slave pour commerce et industrie). Komora ima več sekcij in v sekcijah delujejo strokovni odbori. Namerava ustanoviti podružnice.

= **Jugoslavija d. d. v Bratislavi.** Pod vodstvom Praške agrarne banke se je ustanovila v Bratislavi trgovska d. d. Jugoslavija s kapitalom šestih milijonov čsl. kron. Namen društvu je, trgovina med Češkoslovaško in podonavskimi državami z lesom ter s kmetijskimi in industrijskimi produkti „Jugoslavija“ bo stopila v interesno zvezo z gozdno industrijo Körösbanya, ki ima veliko lesno kupčijo z Rumunijo.

Borze 21. septembra.

Zagreb. Današnja borza je bila, z ozirom na jutrajšnji židovski praznik, zelo slaba. Razni papirji so padli, posebno Jugoslovanska in Eskomptna. Štamparski zavod se je držal na včerajšnji višini, povpraševanje in trgovanje pa je bilo z Jadransko banko. Zaradi židovskega praznika bo banka jutri zaprta. *Devize*: Berlin 180 do 184, Milan 515 do 518, Newyork 115 do 116, Pariz 780 do 790, Praga 164 do 165, Dunaj 40 do 40.50. *Valute*: dolarji 113.50 do 114.50, avstrijske krone 40.50 do 41.50, rublji 125 do 128, češke krone 170 do 180, francoski franki 765, denar, napoleondorji 412 do 416, marke 190 do 195, leji 225 do 230, lire 502 do 508.

Efekti:

	denar	blago
Banka za Primorje	1100	
Banka za trg., obrt i ind.	430	450
Hrvatska eskomptna	1655	1670
Banka Brod na Savi	305	314
Hrv. zemaljska banka	750	760
Ljubljanska kreditna	1100	1120
Prva hrv. štedionica	11000	11100
Reška pučka banka	430	440
Slov. esk. banka	650	
Dubrovačka	7000	7200
Narodo šum. industrija	990	1000
Gutman	1950	2000

Beograd. Zaradi Malega Šmarna borza danes ni poslovala.

Dunaj, *prosti promet*: Zagreb 239, Budimpešta 95 do 105, Praga 396 do 422, Varšava 100 do 114, dinar 970 do 1020, dolarji 235, lira 1090, lej 380, rublji 280, marka 492 in pol do 497 in pol, francoski franki 1700, švicarski franki 4075 do 4080, funti 850.

Efekti:

Avstr. kronska renta	95·80
„ majska renta	95.50
Ogrska kronska renta	105·—
V. avstrijsko vojno posojilo	—·—
Turške srečke	2270·—
Kreditni zavod za trg. in industr.	985·—
Anglobanka	849·—
Bankverein	800·—
Bosanska zemaljska banka	660·—
Avstro-Ogrska banka	—·—
Živnostenska banka	1685·—
Državne železnice	4300.—
Južna železnica	1365·—
Alpine-Montan	4180.—
Praška železna industr.	—·—

Zürich, *devize*: Berlin 9.75, Holandska 193.75, Newyork 617, London 21.75, Pariz 41.90, Milan 26.90, Kopenhagen 8700 do 8805, Stockholm 5150 do 5155, Kristijanija 3700 3805, Praga 7.90, Beograd 20, Zagreb 5, Dunaj 2.70, Budimpešta 2.10.

Praga, 21. septembra. (Izv.) Ves interes češke javnosti je osredotočen na razvoj boja, ki se odigrava med socijalističnimi desničarji in komunisti. Posebno na Slovaškem je stvar že tako daleč dozorela, da pride te dni do ustanovitve samostojne komunistične stranke. Z veliko napetostjo pričakujejo politični krogi izid strankinega zbora, ki se vrši dne 28. t. m. Ta zbor je velikega pomena za celotno politično situacijo v državi in ni izključeno, da bodo morale biti razpisane *nove volitve za parlament, ako* postane razkol definitiven.

Vremensko poročilo.

Ljubljana 306 m nad morjem

Dan	Čas opazovanja ob	Stanje barometra v mm	Temperatura po C.	Vetrovi	Nebo	Padavina v mm
20. sept	22. uri	737·0	12·6	brez vetra	dež	0·5
21. sept	8. uri	737·7	16·1	brez vetra	dež	
21. sept	15. uri	739·4	24·3	sl. jgv.	več. obl.	
Obir 2044 m nad morjem						
20. sept	22. uri	597·4	7·0	sl. jug	dež	17·0
21. sept	8. uri	597·6	8·0	moč. jug	dež	

Srednja včerajšnja temperatura 19·2, normalna 14·1
Vremenska napoved: južno deževno vreme.

Prosveta.

— **Mariborsko gledališče.** V soboto so igrali za otvoritveno predstavo Cankarjeve „Hlapce“. Predstava je bila naravnost sijajna. Odlikovala sta se posebno Skrbinšek kot Jerman, Grom kot župnik in gdč. Mezgečeva kot učiteljica Minka. Tudi Železnik in Povhe sta bila dobra. Režija dobra, gledališče razprodano. Nedeljska predstava Divjega lovca pa je bila skrajno slabo obiskana.

— **Jubilejni mesec zagrebškega gledališča.** Meseca oktobra praznuje zagrebško kazalište dva jubileja. Dne 2. oktobra 50letnico hrvatske opere. Dne 2. oktobra 1870. se je namreč igrala Zajčeva opera „Misla“. Dne 14. oktobra pa praznuje zagrebško kazalište 25letnico od kar se nahaja v novi zgradbi v dolnjem mestu. Gledališka uprava bo proslavila oba jubileja s tem, da se bodo meseca oktobra igrale le jugoslovanske opere in drame. Vrhutega bo *enkrat gostovalo beograjsko pozorište, enkrat pa ljubljansko gledališče.* Za 50letnico hrvatske opere se bo igrala opera „Nikola Šubic Zrinjski“, dne 14. oktobra povodom 25. jubileja pa izvirna drama dalmatinskega Srba Mirka Korolija „Zidanje Skadra“, v kateri se na pesniški način opisuje zidanje naše nove države, katero grade skupno trije bratje, trije bratje Mrnjavčevići. Dne 29. oktobra, na narodni praznik, se bo vršila predstava nove opere „Dolazak Hrvata“ od Lhotke.

— **Fran Stipetić** umrl. V Zagrebu je umrl dne 17. t. m. v 57. letu svoje starosti igralec Fran Stipetić. Cela generacija se je učila iz njegovega rokopisa, ker je bil obenem prepisač.

— **Slovenski pravopis** od prof. A. Breznika je izšel in stane z draginjsko doklado 12 K. Na 104. straneh nam podaja pravopis glavna pravila in seznam onih besedi, ki še doslej niso imele enotne rabe.

Sport in turistika.

st. **Športni teden.** Pripravlja se prvi športni teden v Ljubljani. Te dni bodo naznanili lepaki njegov natančen program. Športni teden se začne prihodnjo soboto in bo trajal do nedelje 3. oktobra. Športni teden ima namen, da pregledamo v skupnosti svoje sile na sportnem polju. Z veseljem moremo trditi, da smo pojavi v športu hitro napredovali in da zanimanje za sport povsod raste. Za Ljubljano se bodo uspešno razvila naša mala mesta. Tekme za prvenstvo Slovenije v sportnem tednu bodo pokazale naše zmožnosti v raznih panogah sporta. Zato je želeti, da posveti občinstvo sportnemu tednu svoje zanimanje.

st **Nogometna tekma.** V petek, dne 24. t. m. ob 17.30 uri se vrši na prostoru S. K. «Ilirija» ob vsakem vremenu nogometna tekma med S. K. Hermes in S. K. Primorje.

Po svetu.

× **Tribut Nemčije ententi.** Kakor nemško časopisje poroča, je reparacijska komisija nemški vladi sporočila končno število govedi in konj, ki jih mora Nemčija oddati ententi. Oddati mora ententi 800.000 komadov goveje živine in 150.000 konj.

× **Električni vlaki v Italiji.** Iz Turina brzojavljajo, da se je pretečeni četrtek na železniški liniji Turin-Busoleno vršil prvi poskus na vlaku z električnim pogonom. Uspeh je bil povoljen. Vlak je vozil z brzino 100 kilometrov v eni uri.

Poslano.*

Dolenjcem v informacijo.

Začetkom t. l. se je ustanovil v Novem mestu nadstrankarski „Klub dolenjskih visokošolcev“, z namenom, gojiti družabnost med dolenjskimi visokošolci in jih seznanjati z vsemi panogami znanosti in umetnosti, katero nalogo tudi uspešno vrši. Ker je Klub družil pristaše vseh političnih naziranj, so stavili nekateri tovariši na predzadnjem izrednem občnem zboru predlog, da se črta iz pravil točka, ki govori o *oficijelnem* klubovem sodelovanju pri drugih društvih. To pa v to svrho, da se ohrani nadstrankarski značaj kluba in že v naprej izključi vsako žaljenje pristašev te ali one politične struje. S tem nista soglašala gg. Ogrin in Mušič, ki sta hotela iz sebičnih namenov pritisniti klubu barvo njujinega političnega naziranja. Da bi dosegla svoj namen, sta kot člana odbora vedoma potvorila zapisnik o dotičnem občnem zboru in se poslužila še drugih mahinacij. Razkrinkana na sledečem izrednem občnem zboru, sta prijavila svoj izstop in z malenkostno nekoličino svojih somišljenikov ustanovila nov klub „Krka“, ki ima pred vsem namen otoževati v resnici kulturno delovanje našega kluba. Ta svoj namen izvršuje z veliko vnemo in škodoželjnostjo, poslužujoč se pri tem ne ravno akademskih sredstev.

Pribijamo samo dejstvo, da se v našem klubu nahajajo pristaši vseh svetovnih naziranj, med njimi priznani umetniki, najagilnejši Sokolitelovadci, legijonarji in dobrovoljci, ki so tvegali svoje življenje na vseh protiavstrijskih frontah ter člani, ki se aktivno udeležujejo plebiscitne borbe na ogroženih mejah.

Iz trmoglavosti in ničeve častihlepnosti ustanovljeni klub „Krka“, ne more navesti niti enega člana, ki bi že kaj storil za naš narod in našo mlado državo.

To v presojo občinstvu.

Klub dolenjskih visokošolcev v Novem mestu.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Lastnik in izdajatelj
Konzorcij „Jutra“.
Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc.

? Ali ste že poslali naročnino za „Jutro“ ?

Iz upravništva „Jutra“.

Naročniški oddelek: Prosimo, da nam vsak, ki pošilja denar po poštni položnici, označi zgoraj, ali je **star** ali **nov** naročnik. S tem nam je pribranjenega mnogo dela in časa.

Mali oglasi.

Motor za enakosmerni tok, 300 voltne napetosti, najmanj 40 amperov, se išče v nakup. — Ponudbe na Delniško tiskarno v Ljubljani. 193 2—1

Sobo išče mirna gospodična v sredini mesta, mogoče s klavirjem, proti dobremu plačilu. Ponudbe na upravništvo «Jutra» pod „2044“. 186 3—1

Proda se dobro ohranjeni **stari stroj za krojača. Fr. Šifrer, Sv. Petra nasip 53/I.** 190 3—1

Kupim staro, dobro ohranjeno **žensko kolo.** Ponudbe na upravništvo «Jutra». 187

Išče se za nakup **transportno kolo** za prevažanje težjih stvari. Reflektira se le na dobro očuvano kolo. Ponudbe na upravo «Jutra». 188

Služkinjo, pridno in pošteno, iščem za vsa domača opravila. Dobro moč plačam dobro. Naslov se izve pri upravništvu «Jutra», Sodna ulica 6. 189

Stanovanje dveh sob, oziroma eno sobo brez pohištva, iščeta začetkom ali za polovico oktobra novoporočenca. Ponudbe: **„Stanovanje“,** poštni predal 165, Ljubljana. 155 3—2

Urna in zanesljiva ženska, ki se v Ljubljani dobro spozna, dobi lep postranski zaslužek. Zglasi naj se v upravništvu «Jutra».

Novo prsno opremo za par konj z nikljastimi okovi, eno angleško za poni ter več raznovrstnih za težo itd. proda **Ivan Černe,** sedlar **v Zgor. Šiški.** 182 2—2

Velik štedilnik, pripraven za gostilniško obrt, se zaradi pomanjkanja prostora **proda.** Več se zve v upravništvu «Jutra». 32 10

Sobo z električno razsvetljavo išćeta dva srednješolca. Cena postranska stvar. Cenjene ponudbe na upravo lista pod «Jutro». 184 6—2

!! Parkete !!

Hrastove in bukove deščice ima vedno v zalogi. Prevzema **polaganje** in **popravila starih podov,** kakor tudi vsa **mizarska dela.** 185 3—1

Ciril Primožič,
mizarstvo in parkete,
Trnovski pristan 4.

Prazni zaboji
naprodaj 138 5
v Delniški tiskarni, d. d. v Ljubljani.

Drva meterska in žagana, trda in mehka **Oglje**
postavljena na dom na debelo in 139 drobno se dobe pri: 10—3
Srebotnjak, Kolodvorska ulica 31.

Veliko posestvo za nizko ceno naprodaj. Lep gozd, polje in travniki v krasni romantični legi na Gorenjskem, oddaljeno par minut od železniške postaje v bližini Jesenic, s dvema gospodarskima poslopjema, sadnim vrtom, več glavami goveje živine, več prasiči in ovcami, z vso perutnino, z vsem gospodarskim in poljedelskim orodjem ter vsemi letošnjimi pridelki. Interesenti naj se obrnejo na **Janka Gruden, Ljubljana, Gledališka stolba 3/II.** 173 2—2

Ajde, brate! Kuhaj in sveti z elektriko!
Vojnovič & Co.
Ljubljana, Dunajska cesta 22.
Glince 6. 102 5—3 Tovarna.

Odvetniška pisarna 150 4
Dr. Karel Koderman v Mariboru
se je preselila na Aleksandrovo cesto 12
(na vogalu Sodne ulice).

Upravništvo dnevnika „Jutro“, Sodna ulica štev. 6
sprejme zanesljivo
izvežbano strojepisko.
Oglasijo naj se le prvovrstne moči z večletno prakso.

Naročajte in širite sledeče
leposlovne knjige:

Dostojevskij-Levstik: Besi. Roman v IV. delih. Broš. 36 K, vez. 46 K, po pošti pripor. 4 K 60 v več.
Goncourt-Pastuškin: Dekle Eliza. Roman. Broš. 10 K, vez. 16 K, po pošti 1 K 80 v več.
Cervantes-Sorli: Tri novele. Broš. 10 K, vez. 16 K, po pošti 1 K 80 v več.
Shakespeare-Zupančič: Sen kresne noči. Broš. 22 K, vez. 28 K, po pošti 1 K 80 v več.
Ante Debeljak: Solnce in sence. Broš. 10 K, vez. 14 K, po pošti 1 K 80 v več.
Stritarjeva antologija. Uredil dr. Iv. Prijatelj. Broš. 18 K, po pošti 2 K 60 v več.
Josipa Jurčiča zbrani spisi. Druga izdaja. Uredil dr. Ivan Prijatelj. I. zvezek broš. 18 K, po pošti 3 K več, II. zvezek broš. 22 K, po pošti 2 K 60 v več.

Knjige se naročajo pri založništvu:
Tiskovna zadruga v Ljubljani,
Sodna ulica 6. 66 9

M. Kuštrin
Ljubljana, Dunajska cesta 20,
Podružnica Maribor, Jurčičeva ulica 9
16 13—13 priporoča
Pnevmatike za avto in kolesa
ter vsake vrste gumijeve predmete, izolirane žice za električno napeljavo, elektrotehnični material po najnižjih cenah.

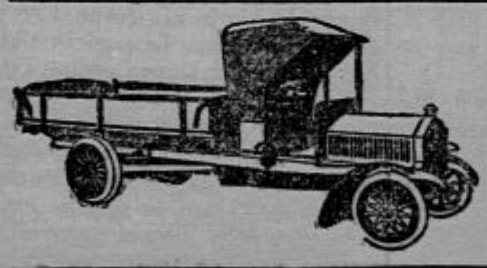

Telefon št. 470.

Več kolporterjev
sprejme takoj
uprava „Jutra“, Sedna ulica št. 6.

Suhe gobe in fižol
kupuje po najvišjih dnevnih cenah
Družba „Sad“,
trgovina z deželnimi in pozdnimi pridelki,
Ljubljana, Beethovnova ulica.
168 **Prosi se za ponudbe.** 5—2

103 52—4
ČEVLJI
na debelo in na drobno, vse vrste moški, ženski in otroški, delavski kakor tudi najfinejši vseh vrst **po najnižjih dnevnih cenah** se dobijo pri znani tvrdki
ALEKSANDER OBLAT,
Ljubljana, Sv. Petra cesta 28.
Tudi se pošilja po povzetju po vsem kraljestvu.

Rabljene sode
od olja in petroleja
163 **v najboljšem stanju** 3—2
kupi takoj
„Promet“, tehn.-ind. podjetje, d. z o. z.
Ljubljana, Gradišče 9.

Pisalne stroje
Remington, Imperial, Century z latinico in cirilico ter vse strojne potrebščine 53 10—9
ima v zalogi
FRANC BAR,
Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5. Telefon 423.
Mehanična delavnica za popravila strojev.

Tehnične potrebščine
priporoča 86 13—5
Odon Koutny
Ljubljana, Kolodvorska ulica 37.

Konkurenčne cene! **Samo na debelo!**
Vsakovrstna manufaktura
se dobi **po najnižjih cenah** pri tvrdki 112 20—4
BRUMAT F., LJUBLJANA, Mestni trg 25 I.
Lastni avto za prevažanje! **Konkurenčne cene!**

Zidno opeko (cigla),
zarezani strešnik zakrivač
(dvostruki utorni crep) 167 6—2
nudi **takoj dobavno v poljubni množini del. dr.**
Združene opekarne, Ljubljana
(prej Vidic-Knez). Na željo se pošlje takoj popis in ponudba.

Električni instalacijski material
! vseh vrst vedno v zalogi. Vsevoltne žarnice dobavne **po najnižjih cenah** pri tvrdki **!**
„SVETLA“
Centrala: 133 5—3
Ljubljana, Mestni trg 25.

Natisnila Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.